

Ryes Skanser

Skanse

Nyere tid

Skanse

Ryes skanse markerer sig monumentalt på bakken ved roden af Helgenæs. Her set fra nord.

General Ryes skanser på sydsiden af den smalle landtange som adskiller Helgenæs fra Mols, stammer fra Treårskrigen mod tyskerne i 1848-50. Under krigen måtte de danske tropper i maj 1849 trække sig tilbage op gennem Jylland. Tyskerne havde allerede besat Århus, så general Rye undgik byen og trak sine tropper ud til Rønde, som blev forskanset medens opbygningen af befæstningen ved Helgenæs blev færdiggjort.

Ryes skanse markerer sig monumentalt på bakken ved roden af Helgenæs. Her set fra nord.

Situationsbillede fra det afgørende slag ved Fredericia malet af J.V.Sonne.

Herfra foregik udskibningen til Fyn 30 juni 1849 for det afgørende slag ved Fredericia 6 juli 1849. Danskerne vandt trods store tab slaget, men mange, bl.a. general Rye, faldt.

Brigaden som foretog denne i Danmark "verdensberømte" knibtangsmanøvre bestod af 6-7.000 mand samt omkring 1.500 heste. I alt var omkring 41.000 mand indkaldt til krigen. Gennem Jylland forfulgtes general Ryes tropper af en tysk styrke på ca. 13.000 mand ud af i alt ca. 65.000. Frem til 1849 påhvilede værnepligten kun bondestanden.

Den danske "Jens" stammer fra Treårskrigen hvor F.C.Lund blot navngav dette soldaterbillede "Jens".

Skanseanlægget ved Helgenæs kom således ikke i direkte aktiv brug i forbindelse med Treårskrigen kamphandlinger, men sikrede at general Ryes brigade nåede frem som forstærkning til slaget ved Fredericia.

Det centrale skanseanlæg set fra øst.

Ryes skanser ved Helgenæs afskar fuldstændigt det godt 400 m brede næs i øst-vestlig retning. Skanserne stod færdige i 1849, og var forinden d. 19/9 1848 blevet inspiceret af Frederik VII.

Udsigt mod nord fra skansen. I forgrunden kanonplatformen for hovedskansens 6 kanoner.

På bakkens højeste punkt anlagdes en åben skanse, som med 6 kanoner kunne bestryge det lave land mod nord ved et evt. angreb.

Hovedskansen og østlige skanser set fra nordvest.

Herfra er der en fantastisk oversigt over det omliggende landskab og hav. Mod vest - nede mod stranden - var et brystværn til 2 kanoner, og mod øst var Helgenæs aflukket af en zigzag-formet jordvold og palisade med porte og i alt 4 kanoner til forsvar af den brede forstrand.

De zigzag-formede skanser på den lavtliggende øststrand set fra hovedskansen.

100 m syd for palisaden var yderligere 2 støttebatterier med 4 ekstra kanoner og her lå også de 3 barakker til indkvartering af de 600 mand som gjorde tjeneste på anlægget.

Hovedskansen set fra syd.

På begge sider af Helgenæs syd for skansen - ved Kongsgårde og Borup - blev der bygget broer til brug for udslibningen.

Mindestenen over general Rye fra 1924.

Oprindeligt lagde kongen navn til skansen, men efter slaget ved Fredericia blev "Frederiksskansen" efterhånden erstattet med anlæggets nutidige navn "General Ryes Skanse". Til minde om general Olaf

Rye blev der i 1924 opsat en mindesten nedenfor skansen. Stenen er siden hen blevet flyttet op på selve skansen ved hjælp af 80 artillerister.

Skansen og det smalle forland som forbinder Helgenæs med Mols set fra nordvest.

General Ryes Skanse er i dag et yndet udflugtsmål. Det arealfredede området er statsejet og administreres af Skov- og Naturstyrelsen v. Fussingø Statsskovdistrikt.

På en klar dag er der en fantastisk udsigt fra skansen over det omliggende hav og landskab. I nord ses Mols Bjerge med de mange gravhøje omkring Trehøje, og lige nedenfor skansen forløber den såkaldte Dragsmur, som et bredt og nu ret sammenfaldent og overvokset stendige. Fra flere sider har der gennem historien været fremsat teorier om, at Dragsmuren er rester af et gammelt forsvarsanlæg, i forbindelse med at Marsk Stig i 1200-tallet ejede Helgenæs, men dette har endnu ikke kunne påvises.

Stendiget danner sogneskel mellem Vistofte og Helgenæs sogn, og er måske bare en landskabelig markering af dette ejendomsskel.

Situationsbillede fra det afgørende slag ved Fredericia malet af J.V.Sonne.

Den danske "Jens" stammer fra Treårskrigen hvor F.C.Lund blot navngav dette soldaterbillede "Jens".

Det centrale skanseanlæg set fra øst.

Udsigt mod nord fra skansen. I forgrunden kanonplatformen for hovedskansens 6 kanoner.

Adgang

- Fra Rønde - Ebeltøft området køres mod Mols og Helgenæs.

- På det smalleste sted ved Dragsmur deler vejen sig.
- Her holdes til vestre mod Borup.
- Parker på afmærket parkeringsplads i nåletræsbevoksningen på højre side efter ca. 500 m kørsel

Faciliteter

- Offentlig stirute og informationsskilte.
- Informationsskilt om skansen øst for mindestenen på skansen.
- Gratis informationsfolder om Helgenæs i folderkassen ved oversigtsskiltet på parkeringspladsen.
- Afstand til fortidsminde: ca. 300 m.

Særlige forhold

- Undgå slidskader på skanserne.
- Følg den afmærkede stirute fra parkeringspladsen.
- OBS: Trappen i skrænten fra parkeringspladsen til skansearealet er ret stejl.
- Alternativ adgang til området kan ad stien fra asfaltvejen ca. 100 m nord for parkeringspladsen.
- Hunde skal føres i snor.

Relateret litteratur

Bevar din arv – Ingrid Nielsen (red.) (GEC GAD og Skov- og Naturstyrelsen, 1987)

Guide til Danske fortidsminder – Carsten Henrik Bang (Gyldendal og Skov-og Naturstyrelsen, 1994)

Natur og Kulturguide til Århus Amt – Poul Henning Jensen (Århus Amt, 1997)

I general Ryes fodspor – Jens Muff Hansen (Århus Amt, Natur og Miljø, 1993)

I krigens fodspor - forsvarsbyggerier i Danmark – Flere forfattere (Kulturarvsstyrelsen, -)

Wikipedia, Ryes Skanser

Helgenæs: Ryes Skanser – (-, -)

General Rye – Vilfred Friberg Hansen (Randers Amts Historiske Samfund, 2012)

Praktisk Information

ADRESSE

8420 Knebel, Midtjylland

EJERFORHOLD

Statsejet

GPS

56.162502, 10.529956

UTM

E595015 N6225220